

116 ГРАФИЧНИ МАТЕРИАЛИ

Полето съдържа кодирани данни, отнасящи се до непроекционни графични материали според определенията за тях в ISBD(NBM) (напр. отпечатъци и фотографии), необходими при каталогизиране в библиотеки и музеи. Когато в записа са отразени повече видове графични материали, полето се повтаря.

Подполета и повтаряемост

ПОЛЕ/ПОДПОЛЕ			ПОВТАРЯЕМОСТ
116		Графични материали	r
	a	<i>Означение за конкретния материал</i>	nr
	b	<i>Първична материална основа</i>	nr
	c	<i>Вторична материална основа</i>	nr
	d	<i>Цвят</i>	nr
	e	<i>Техника (рисулки, живопис)</i>	r
	f	<i>Техника (графични отпечатъци)</i>	r
	g	<i>Предназначение</i>	nr

Индикатори

Полето няма индикатори.

ПОДПОЛЕТА

116a Означение за конкретния материал

Кодът означава вида на графичния материал.

a	<i>колаж</i> Оригинално произведение, създадено чрез прикрепяне на различни материали (хартия, дърво, плат и др.) към една повърхност.
b	<i>рисулка (скица)</i> Оригинално визуално изображение (различно от отпечатък или живопис), създадено с молив, перо, креда или други прибори за писане.
c	<i>живопис</i> Оригинално визуално изображение, създадено чрез нанасяне на боя върху повърхност (Пример 1).
d	<i>фотомеханична репродукция</i> Всяка картина, създадена като имитация на друга картина чрез фотографски процес за пренасяне на образа върху печатната повърхност. Снимка, направена за да се документира рисулка или ксерокопие на отпечатък се разглежда като фотомеханична репродукция. Тук се включват репродукции на произведения на изкуството, пощенски картички, плакати и пробни отпечатъци (Пример 2).

e	<i>фотонегатив</i> Част от филм, стъклена плака или хартия, върху която се появява „негативен” образ, т.е. противоположно на „позитивния” образ (фотоотпечатък), диапозитив или прозрачно фолио. Използва се за изработване на позитивен отпечатък. Не се включват негативни фотоотпечатъци; фотоотпечатъци, които са комбинация от негативни и позитивни изображения, снимки или преекспонирани изображения, за които се смята, че са техники използвани при изработване на фотоотпечатъците.
f	<i>фотопечат</i> Позитивен образ, направен директно или индиректно върху чувствителна повърхност чрез действие на светлина или друга излъчвана енергия (Пример 3). Терминът „фотоотпечатък” се използва тук като по-точен термин от „фотография”, който на практика може да покрие и двата – отпечатък и негатив. Тук се включват и рентгенови непрозрачни стереоскопични снимки.
h	<i>визуално изображение</i> Двуизмерно визуално изображение, достъпно с невъоръжено око и обикновено върху непрозрачна основа. Този код се използва, когато не е възможно или не е желателно да се определи по-точно конкретния материал.
i	<i>отпечатък</i> Рисунка или картина, пренесена от гравирана плоча, дървен блок, литографски камък или друг носител. Отпечатъците са четири основни вида: плосък печат, релефен печат, инталио и печат от шаблон.
k	<i>технически чертеж</i> Напречно сечение, детайл, диаграма, профил, перспектива, план, работен план и др., направени за използване в инженерен или друг технически контекст.
z	<i>друг, непроекционен графичен материал</i> Други видове, които не са включени по-горе. Тук се включват произведения върху смесени носители, които са резултат от комбинация от свободни и печатни техники, без да преобладава нито една от тях. В някои случаи, когато е използван смесен носител, трябва да се прецени дали съзателят е възнамерявал библиографската единица да се разглежда като фотопечат (дори и когато е рисувано върху фотографски образ). Ръчното оцветяване се разглежда като техника, отнасяща се до печатния процес и този аспект се покрива от подполе 116d. Тук се включват и компютърни графики и различни видове матрици за рамножаване (включително матрици на спиртна основа и матрици върху прозрачни плаки).

116b Първична материална основа

Кодът означава вида на материала, използван за първична материална основа (т.е. основата, на която е отпечатан или изпълнен образа) за непроекционни графики.

a	<i>платно</i>
b	<i>бристол (картон)</i>
c	<i>мукава</i> Пример 1.
d	<i>стъкло</i>
e	<i>синтетични материали (пластмаса, винил и др.)</i>
f	<i>кожи (вкл. и пергамент)</i>
g	<i>текстилни материали (включително и ръчно изработени)</i>
h	<i>метал</i>
i	<i>хартия</i> Примери 2, 3.

j	<i>гипс</i>
k	<i>талашит и др.</i>
l	<i>порцелан</i>
m	<i>камък</i>
n	<i>дърво</i>
u	<i>неизвестна</i>
v	<i>смесена</i>
z	<i>друга</i>

116c Вторична материална основа

Кодът означава вида на материала, към който е прикрепена първичната основа (Пример 3).

Използва се само, когато вторичната основа (рамката, паспартуто или поставката) имат историческа, информационна, естетическа или архивна стойност. За този елемент се използват същите кодове както за Първична материална основа (Подполе 116b) със следния допълнителен код:

y	<i>няма вторична материална основа</i>
----------	--

116d Цвят

Кодът означава цвета на непроекционната графична библиографска единица.

a	<i>едноцветен, монохромен</i> Библиографската единица е отпечатана или изпълнена в един цвят. Кодът се използва за монохромни произведения на изкуството. Не се прилага за фотографски материали.
b	<i>черно-бял</i> Библиографската единица е отпечатана или изпълнена в черно и бяло. (Пример 3).
c	<i>многоцветен</i> Библиографската единица е отпечатана или изпълнена в повече от един цвят. (Примери 1, 2).
d	<i>ръчно оцветен</i> Библиографската единица, получена чрез отпечатване или по фотографски път е оцветено ръчно.
u	<i>неизвестен</i>
v	<i>смесен</i> Произведението или комплектът е комбинация от едноцветни, чернобели, цветни, ръчно оцветени и/или други изображения.
z	<i>друг</i> Библиографската единица има цветови характеристики извън определените по-горе, напр. виражирано, нюансирано (сепия).

116e Техника (рисунки, живопис)

Кодът означава техниката, в която са изпълнени скиците и рисунките.

aa	<i>молив</i>
ab	<i>графит</i>
ac	<i>цветен молив</i>
ad	<i>туш</i>
ae	<i>размит туш</i>
af	<i>въглен</i>
ag	<i>креда</i>
ah	<i>черна креда</i>
ai	<i>сангина (червена креда)</i>
aj	<i>акварел</i> Пример 1
ak	<i>темпера</i>
al	<i>гваш</i>
am	<i>пастел</i>
an	<i>масло</i>
ba	<i>флумастер</i>
bb	<i>боя за дърво, стъкло</i>
bc	<i>восъчна креда</i>
bd	<i>сепия</i>
be	<i>мастило</i>
bf	<i>казеин</i>
bg	<i>позлата</i>
bh	<i>енкаустика, восъчна живопис</i>
bi	<i>акрилна боя</i>
bj	<i>колаж</i>
bk	<i>сребърен молив</i>
bl	<i>пистолет (за боядисване)</i>
uu	<i>неизвестен</i>
vv	<i>смесен</i>
zz	<i>друг</i>

116f Техника (графични отпечатъци)

Кодът означава техниката, в която са изпълнени отпечатъците.

ba	<i>дърворез</i>
bb	<i>дърворез (киароскуро)</i>
bc	<i>дърворез (white line)</i>
bd	<i>камею (вид емайл)</i>
be	<i>хелиогравюра (фотогравюра)</i>
bf	<i>хромолитография</i>
bg	<i>линорез</i>
bh	<i>офорт</i>
bi	<i>литография</i>
bj	<i>фотолитография</i>
bk	<i>цинкография</i>
bl	<i>алграфия</i>
bm	<i>акватинта</i>
bn	<i>резерваж</i>
ca	<i>верниму (вид офорт, „мек лак“)</i>
cb	<i>гравирание</i>
cc	<i>гравирание с восъчна креда</i>

cd	<i>гравирание с резец (длето)</i>
ce	<i>суха игла</i>
cf	<i>мецотинто</i>
cg	<i>монотипия</i>
ch	<i>ситопечат, сериграфия</i>
ci	<i>гравирание върху стомана</i>
cj	<i>компютърна графика</i>
ck	<i>фотокопиране</i>
uu	<i>неизвестна</i>
vv	<i>смесена</i>
zz	<i>друга</i>

116g Предназначение

Кодът се използва за означаване на функционалната форма на библиографската единица.

aa	<i>архитектурен чертеж</i> Чертеж, изработен за проектиране или изпълнение на строителни обекти, съоръжения, здания, детайли, инсталации и вътрешно обзавеждане, както и други предмети, проектирани от архитект.
ab	<i>обвивка на библиографската единица</i> Обвивка, която представлява подвързия или опаковка на библиографската единица, напр. твърда или мека корица на книга, обложка на грамофонна плоча и т.н. Обвивката може да бъде прикрепена към библиографската единица или отделно от нея.
ac	<i>етикет (стикер)</i> Съобщение или изображение, отпечатано върху хартия, която на обратната страна е намазана с лепило или е обработена така, че да може да се залепи към равна повърхност. Тук се включват и еклибрисите (етикети на собствениците на книги), които обикновено са предназначени за залепване на вътрешната страна на корицата.
ad	<i>плакат, афиш</i> Единична или многолистова, най-често илюстрирана обява, обикновено предназначена за поставяне на публично място, за да привлече внимание към събития, дейности, акции, стоки или услуги. Включват се и декоративните плакати (постери), които се появяват след 1960 г.
ae	<i>пощенска картичка</i> Картичка, от едната страна на която е изобразена картина, а от другата може да се напише или напечатано съобщение и да се изпрати по пощата без плик.
af	<i>поздравителна картичка</i> Визитна или пощенска картичка, изпращана или връчвана по специални случаи и обикновено съдържаща благопожелания.
ag	<i>таблица, табло, схема</i> Непрозрачен лист, на който е изобразена информация в графична или таблична форма, напр. стенно табло.
ah	<i>карти за игра</i> Комплекти от определен брой карти с изображения, които позволяват да се играе една или повече игри или да се предсказва бъдещето. Оформлението на изображенията по отношение на цветовете и стойностите на подреждане може да бъде стандартно или специално.
ai	<i>учебна показна карта</i> Картон или друг непрозрачен материал, върху които са отпечатани думи, цифри или

	изображения, предназначени за бързо краткотрайно показване.
aj	<i>графични материали за краткотрайно използване</i> Библиографски единици, за ежедневна употреба обикновено отпечатани на хартия, които са произведени за специфично ограничено ползване, след което се унищожават. Тук се включват и единици за ежедневна употреба, за които е преценено, че трябва да бъдат съхранявани поне за известно време.
uu	<i>неизвестно</i>
vv	<i>смесен</i>
zz	<i>друг</i>

ПРИМЕРИ

1. * COBISS.SI-ID=98951680

116	uu	ac bc dc eaj gzz (Акварел, рисуван върху картон.)
-----	----	---

2. * COBISS.SI-ID=100243456

116	uu	ad bi dc gad (Цветен плакат за реклама на Световно първенство по ски скокове.)
-----	----	--

3. * COBISS.SI-ID=2303029

116	uu	af bi ci db (Черно-бяла портретна фотография.)
-----	----	--